

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Przykładowy test historycznoliteracki: Adam Mickiewicz „Pan Tadeusz” (fragment)

Grzeczność wszystkim należy, lecz każdemu inna;
Bo nie jest bez grzeczności i miłość dziecinna,
I wzgląd męża dla żony przy ludziach, i pana
Dla sług swoich, a w każdej jest pewna odmiana.
Trzeba się długo uczyć, ażeby nie zbłądzić
I każdemu powinna uczciwość wyrządzić.
I starzy się uczyli; u panów rozmowa,
Była to historyja żyjąca krajowa,
A między szlachtą dzieje domowe powiatu.
Dawano przez to poznać szlachcicowi bratu,
Że wszyscy o nim wiedzą, lekce go nie ważą;
Więc szlachcic obyczaj swe trzymał pod strażą.
Dziś człowieka nie pytaj: co zacz? kto go rodzi?
Z kim on żył? co porabiał? Każdy gdzie chce wchodzi,
Byle nie szpieg rządowy i byle nie w nędzy.
Jak ów Wespazyjanus nie wachał pieniędzy
I nie chciał wiedzieć, skąd są, z jakich rąk i krajów,
Tak nie chcą znać człowieka rodu, obyczajów!
Dość, że ważny i że się stempel na nim widzi,
Więc szanują przyjaciół jak pieniądze Żydzi».

[...]

I dalej mówił: «Grzeczność nie jest rzeczą małą:
Kiedy się człowiek uczy ważyć, jak przystało,
Drugich wiek, urodzenie, cnoty, obyczaje,
Wtenczas i swoją ważność zarazem poznaje:
Jak na szalach, żebyśmy nasz ciężar poznali,
Musim kogoś posadzić na przeciwnej szali.
Zaś godna jest waszmościów uwagi osobnej
Grzeczność, którą powinna młodź dla płci nadobnej;
Zwłaszcza gdy zacność domu, fortuny szczodroty
Objasniają wrodzone wdzięki i przymioty.
Stąd droga do afektów i stąd się kojarzy
Wspaniały domów sojusz. Tak myśleli starzy.
A zatem...» Tu Pan Sędzia nagłym zwrotem głowy
Skinął na Tadeusza, rzucił wzrok surowy:
Znać było, że przychodził już do wniosków mowy.

Wtem brząknął w tabakierę złotą Podkomorzy,
I rzekł: «Mój Sędzio, dawniej było jeszcze gorzej!
Teraz, nie wiem, czy moda i nas starych zmienia,
Czy młodzież lepsza, ale widzę mniej zgorzenia.
Ach, ja pamiętam czasy, kiedy do ojczyzny,
Pierwszy raz zawitała moda francuszczyzny!
Gdy raptem paniczki młode z cudzych krajów
Wtargnęli do nas hordą gorszą od Nogajów
Prześladując w ojczyźnie Boga, przodków wiarę,
Prawa i obyczaje, nawet suknie stare.
Żałośnie było widzieć wyzółkłych młokosów,
Gadających przez nosy, a często bez nosów,
Opatrzonych w broszurki i w różne gazety,
Głoszących nowe wiary, prawa, toalety.
Miała nad umysłami wielką moc ta tłuszcza;
Bo Pan Bóg, kiedy karę na naród przypuszcza,
Odbiera naprzód rozum od obywateli.
I tak, mędrsi fircykom oprzeć się nie śmieli,
I zląkł ich się jak dżumy jakiej cały naród,
Bo już sam wewnątrz siebie czuł choroby zaród.
Krzyczano na modnisiów, a brano z nich wzory;
Zmieniano wiarę, mowę, prawa i ubiory.
Była to maszkarada, zapustna swawola,
Po której miał przyjść wkrótce wielki post — niewola!

Zadanie 1

Kto wygłosił mowę na temat grzeczności?

- A. Sędzia Soplica.
- B. Podkomorzy.
- C. Wojski.

Zadanie 2

Przedstaw osobę, która wygłosiła mowę na temat grzeczności.

.....

Zadanie 3

Udowodnij, w oparciu o mowę Podkomorzego, że formy grzeczności są różne.

.....

Zadanie 4

Rozstrzygnij, czy , według Podkomorzego, grzeczność miała wpływ na relacje międzyludzkie. Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 5

Na jakie dziedziny życia, według Podkomorzego, wpłynęła francuszczyzna?

.....

Zadanie 6

Jaki był stosunek Podkomorzego do nowej mody?

.....

Zadanie 7

Do czego, według Podkomorzego, miała doprowadzić fascynacja cudzoziemszczyzną?

.....

Zadanie 8

Przemowa Podkomorzego jest

- A. neutralna.
- B. emocjonalna.
- C. powściągliwa.

Zadanie 9

Rozstrzygnij, czy Podkomorzy był tradycjonalistą. Uzasadnij swoje stanowisko.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 10

Który cytat charakteryzuje postawę Podkomorzego w kontekście powyższego fragmentu?

- A. "Starzec, cały kunszt, którym niegdyś w lasach sływał [...]"

B. „Ostatni, co tak poloneza wodził”.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1

B

Zadanie 2

Był gościem w Soplicowie. To stary znajomy i przyjaciel Sędziego. Cieszył się szacunkiem i autorytetem.

Zadanie 3

Podkomorzy uważa, że sposób okazywania grzeczności zależy od osoby, wobec której chcemy ją uzewnętrznić, na przykład inna jest grzeczność męża okazywana żonie, inna pana wobec poddanych, a jeszcze inna młodzieńca wobec panny.

Zadanie 4

Rozstrzygnięcie: Tak, według Podkomorzego okazywanie grzeczności miało wpływ na relacje międzyludzkie.

Uzasadnienie: Ludzie okazywali sobie wzajemny szacunek, uważność, zainteresowanie, nie byli wobec siebie obojętni, często było przyczyną zawierania małżeństw.

Zadanie 5

Francuszczyzna, według Podkomorzego, wpłynęła na wiarę, prawo, obyczaje, modę.

Zadanie 6

Stosunek Podkomorzego do nowej mody był negatywny.

Zadanie 7

Według Podkomorzego fascynacja cudzoziemszczyzną miała doprowadzić do utraty niepodległości.

Zadanie 8

B

Zadanie 9

Rozstrzygnięcie: Tak, Podkomorzy był tradycjonalistą.

Uzasadnienie: Nie tylko nie popierał cudzoziemszczyzny, ale również stawiał opór przeciwko zmianom.

Zadanie 10

B